

KRYTERIA OCEN Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE VI

OCENA NIEDOSTATECZNA:

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- Nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi wykonać najprostszych zadań objętych programem nauczania języka polskiego;
- Nie opanował podstawowych wiadomości w zakresie fleksji i składni, słownictwa, frazeologii i redagowania wypowiedzi oraz elementarnych wiadomości z zakresu budowy i analizy utworu literackiego przewidzianych podstawą programową;
- Nie czyta lektur, nie odrabia prac domowych, nie jest przygotowany do zajęć, nie pracuje na lekcji, nie prowadzi zeszytu przedmiotowego;
- Píše nieortograficznie, nie poprawia błędów i nie czyni nic, by ten fakt zmienić;
- Nie wykazuje zainteresowania przedmiotem - mimo starań nauczyciela;
- Nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA:

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który opanował w minimalnym stopniu wiadomości i umiejętności przewidziane w programie nauczania. Wykazuje zainteresowanie przedmiotem, pracuje na lekcji i jest do nich w miarę możliwości przygotowany (posiada podręcznik, zeszyt, ćwiczenia). Z pomocą nauczyciela wykonuje zadania o elementarnym stopniu trudności.

Nauka o języku:

- Zna części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówek, zaimek, przyimek, spójnik). Z pomocą nauczyciela określa formę i funkcję odmiennych części mowy;
- Rozpoznaje główne części zdania oraz ich określenia;
- Odróżnia zdanie złożone współrzędnie od zdania złożonego podrzędnie;
- Dzieli wyraz na litery, głoski i sylaby. Poprawnie przenosi wyrazy. Dostrzega różnicę między głoską ustną i nosową, twardą i miękką, dźwięczną i bezdźwięczną;
- Zauważa różnicę między wymową a zapisem głosek;
- Rozumie znaczenie wyrazów, dopasowuje synonimy i antonimy;
- Tworzy wyrazy pochodne na podstawie definicji słowotwórczych;
- Z pomocą nauczyciela wyróżnia części w budowie wyrazu;
- Potrafi zastosować w wypowiedzi wybrane związki frazeologiczne i przysłowia.

Kształcenie kulturowo – literackie:

- Czyta odpowiednio dobrane teksty literackie i rozumie ich treść;
- Wyodrębnia elementy świata przedstawionego w utworze epickim;
- Wskazuje postać mówiącą w różnych gatunkach literackich;
- Zna pojęcia: *akcja*, *fabuła*, *wątek*, *fikcja literacka*;
- Odróżnia narrację pierwszoosobową od trzecioosobowej;
- Określa cechy bohatera, nazywa jego przeżycia, wnioskuje o charakterze postaci na podstawie jej zachowania;
- Wie, czym się różni nowela od powieści;
- Wymienia różne rodzaje powieści;

- Zna podstawowe środki stylistyczne (*epitet, metafora, porównanie, uosobienie, wyraz dźwiękonaśladowczy*) i przy pomocy nauczyciela określa ich funkcję w tekście;
- Odczytuje niewerbalne teksty kultury: *obraz, rzeźbę*;
- Dokonuje przekładu intersemiotycznego przeczytanego lub wysłuchanego tekstu;
- Potrafi wskazać różnice między utworem literackim a jego adaptacją filmową bądź teatralną;
- Dostrzega w tekście reklamy slogany i słownictwo wyrażające perswazję.

Wypowiedź, tekst:

- Bierze udział w dyskusji, przedstawia swoje zdanie;
- Wygłasza z pamięci wskazane przez nauczyciela teksty poetyckie i prozatorskie;
- Buduje wypowiedź na temat, stosuje wypowiedzenia proste i rozwinięte, pojedyncze i złożone;
- Wypełnia druki urzędowe i pocztowe;
- Wie, czym się charakteryzuje *list prywatny, list oficjalny, opowiadanie, opis przedmiotu, opis postaci, streszczenie, instrukcja, reklama, ogłoszenie, zawiadomienie, zaproszenie, charakterystyka, sprawozdanie, wywiad* i podejmuje próby redagowania wymienionych form wypowiedzi;
- Komponuje ramowy i szczegółowy plan wydarzeń;
- Wplata dialogi w tekst narracyjny;
- W miarę swoich możliwości przestrzega podstawowych zasad poprawności interpunkcyjnej, ortograficznej i językowej oraz dba o estetykę redagowanego tekstu.

OCENA DOSTATECZNA:

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą i wykazuje większą samodzielnością w wykonywaniu zadań, wymaga jedynie ukierunkowania ze strony nauczyciela. Ponadto:

Nauka o języku:

- Wskazuje odmienne i nieodmienne części mowy w tekście;
- Rozpoznaje formę odmiennych części mowy;
- Poprawnie stosuje typy zaimków: *ja, ty, on, ona, ono*;
- Przekształca zdanie pojedyncze na równoważnik zdana, zdanie złożone na pojedyncze i odwrotnie;
- Określa funkcję części mowy i części zdania;
- Wyróżnia w wypowiedzeniu orzeczenie czasownikowe i imienne;
- Zna rodzaje podmiotów;
- Odróżnia zdanie złożone podrzędnie i współrzędnie, spójnikowo i bezspójnikowo;
- Zna typy zdań złożonych współrzędnie;
- Poprawnie akcentuje wyrazy;
- Rozpoznaje głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe, miękkie, twarde;
- Zna pojęcia: *wyraz podstawowy, wyraz pochodny*;
- Wskazuje podstawę słowotwórczą, formant i rdzeń w wyznaczonych wyrazach;
- Odróżnia wyraz pokrewny od bliskoznacznego;
- Posługuje się synonimami i antonimami. Wyróżnia i rozumie związki frazeologiczne;
- Objaśnia sens wybranych archaizmów oraz wskazanych przez nauczyciela neologizmów;

- Korzysta ze słownika języka polskiego, wyrazów bliskoznacznych oraz wyrazów obcych.

Kształcenie kulturowo – literackie:

- Czyta ze zrozumieniem utwory fabularne, wiersze, teksty reklamowe, instrukcje i potrafi wyszukać określone informacje w tekście;
- Samodzielnie rozwiązuje niektóre zadania świadczące o rozumieniu tekstu na poziomie krytycznym;
- Zna i rozumie pojęcia: *wiersz, proza, epika, powieść, nowela, strofa, wers, rym, porównanie, epitet, przenośnia, uosobienie, wyraz dźwiękonaśladowczy, narrator, narracja pierwszoosobowa i trzecioosobowa, akcja, fabuła, wątek, postać główna, drugoplanowa i epizodyczna*;
- Opowiada o sytuacji lirycznej zarysowanej w utworze poetyckim;
- Potrafi gromadzić materiał z czasopism, encyklopedii i innych źródeł na zadany temat;
- Dostrzega odrębność tworzywa filmu oraz słuchowiska radiowego i spektaklu teatralnego, zauważa różnice w realizacji tego samego tematu w różnych dziedzinach sztuki;
- Zauważa mechanizmy oddziaływania reklamy na jej odbiorcę;
- Odczytuje plakat.

Wypowiedź, tekst:

- W miarę precyzyjnie formułuje wypowiedzi kilkudzaniowe w sytuacjach oficjalnych;
- Stosuje różne rodzaje zdań w zależności od celu wypowiedzi;
- Przedstawia swoje stanowisko w dyskusji, właściwie argumentuje własne zdanie;
- Wygłasza z pamięci wiersze i fragmenty prozy;
- Píše instrukcje oraz teksty informacyjne przestrzegając zasad redakcyjnych;
- Wzbogaca opowiadanie twórcze lub odtwórcze w elementy opisowe oraz dialogi;
- Podejmuje próby spójnego i logicznego opisu obrazu;
- Streszcza utwór z zachowaniem chronologii wydarzeń;
- Potrafi zredagować poprawnie: *opowiadanie, list, opis postaci, sprawozdanie, notatkę*;
- Stosuje podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne (*u, ó, ź, rz, h, ch, ą, om, ę, em*), zasady pisowni wielką i małą literą, pisowni „*nie*” z różnymi częściami mowy, *i, j* po spółgłoskach, zasady pisowni przedrostków, oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu podrzędnie złożonym;
- Przestrzega zasad graficznej organizacji tekstu.

OCENA DOBRA:

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dostateczną, ale wykazuje niemal całkowitą samodzielność w wykonywaniu poszczególnych zadań, rzadko korzysta z pomocy nauczyciela. Ponadto:

Nauka o języku:

- Określa formę gramatyczną odmiennych części mowy;
- Poprawnie używa w wypowiedziach pisemnych i ustnych odmiennych i nieodmiennych części mowy;

- Dokonuje rozbioru gramatycznego i logicznego zdań na prostych przykładach;
- Rozpoznaje części zdania;
- Nazywa rodzaje orzeczeń – imienne i czasownikowe oraz podmiotu – gramatyczny, logiczny, szeregowy, zbiorowy, domyślny;
- Przekształca zdania współrzędnie złożone na zdania podrzędne i odwrotnie;
- Przestrzega zasad interpunkcji wypowiedzenia pojedynczego i złożonego;
- Dokonuje fonetycznej interpretacji litery „i”;
- Zna typy formantów, rozumie ich funkcję;
- Tworzy rodzinę wyrazów;
- Stara się unikać powtórzeń w wypowiedzi stosując odpowiednie wyrazy bliskoznaczne;
- Rozumie funkcję neologizmów i archaizmów;

Kształcenie kulturowo – literackie:

- Czyta ze zrozumieniem różnorodne teksty i podejmuje próby ich interpretacji;
- Zna, rozumie i stosuje pojęcia: *fikcja literacka, bajka, ballada, wiersz stroficzny, wiersz ciągły, rodzaje i układy rymów, legenda, mit, nowela, adaptacja telewizyjna, filmowa, odmiany powieści ze względu na czas powstania i tematykę, fabuła, wątek, epizod*;
- Rozumie znaczenie zastosowanych w utworze literackim środków stylistycznych;
- Porównuje utwory literackie z ich adaptacją filmową, teatralną;
- Analizuje przesłanie niewerbalnych tekstów kultury;
- Odczytuje reklamy na poziomie analitycznym – krytycznym;
- Stosuje charakterystykę pośrednią bohatera uwzględniając motywy jego postępowania;

Wypowiedź, tekst:

- Buduje wyczerpujące odpowiedzi w sytuacjach oficjalnych;
- Bierze udział w dyskusji jako nadawca i odbiorca wypowiedzi, przedstawia logiczne, rzeczowe argumenty;
- Zwraca uwagę na poprawność językową i stylistyczną swoich wypowiedzi;
- Umie poprawnie tworzyć różnorodne wypowiedzi dostosowane do sytuacji komunikacyjnej;
- Píše opowiadanie twórcze z elementami opisu sytuacji, wprowadza dialogi, redaguje charakterystykę postaci;
- Redaguje samodzielnie notatkę w postaci ciągłej, mapy mentalnej, schematu;
- Potrafi samodzielnie gromadzić materiały na określony temat;
- Umie znaleźć błędy językowe we wskazanym tekście;

OCENA BARDZO DOBRA:

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dobrą i opanował wiadomości i umiejętności praktyczne w stopniu pozwalającym na w pełni samodzielne wykonywanie ćwiczeń i zadań w obrębie poszczególnych działów. Ponadto:

Nauka o języku:

- Dokonuje analizy logicznej wypowiedzenia pojedynczego;
- Potrafi dokonać rozbioru logicznego zdania pojedynczego z różnymi typami orzeczeń i podmiotów;

- Poprawnie rysuje wykresy zdań współrzędnie złożonych i zdań podrzędnie złożonych;
- Rozpoznaje zdania bezpodmiotowe;
- Analizuje budowę słowotwórczą wyrazów, porządkuje rodziny wyrazów;
- Wyróżnia oboczności w podstawie słowotwórczej;
- Wyjaśnia znaczenie wyrazów na podstawie ich etymologii;
- Posiada bogaty zasób słownictwa.

Kształcenie kulturowo – literackie:

- Czyta biegle, poprawnie, ze zrozumieniem różnorodne teksty kultury, analizuje je i podejmuje udane próby interpretacji;
- Odczytuje teksty poetyckie na poziomie przerośnym i symbolicznym;
- Odróżnia przekazy artystyczne od dokumentalnych;
- Dostrzega mechanizmy rozwoju fabuły, akcji, wątku głównego w utworach prozatorskich i dramatycznych;
- Na podstawie analizy wybranych utworów literackich interpretuje znaczenie i miejsce człowieka w świecie;
- Wyjaśnia mechanizmy oddziaływania reklam;
- Bada zależności między twórczym dziełem niewerbalnym a literacką realizacją tego samego tematu;
- Czyta wybrane pozycje z listy lektur uzupełniających.

Wypowiedź, tekst:

- Aktywnie uczestniczy w dyskusji, prezentuje własny punkt widzenia, wspiera swoją wypowiedź cytataami;
- Wykazuje umiejętności negocjowania;
- Opowiada w sposób uporządkowany, poprawny i barwny;
- Odróżnia postać dynamiczną od statycznej. Podejmuje udane próby redagowania charakterystyki dynamicznej;
- Wygłasza z pamięci teksty poetyckie i prozatorskie podejmując próbę interpretacji głosowej, oddając nastrój utworu i uczucia w nim wyrażone;
- Dokonuje korekty językowej i stylistycznej własnej wypowiedzi;
- Wzbogaca opowiadanie w dialogi ze słowami narratora dystansującego się wobec czynów bohatera;
- Pisze różnorodne wypowiedzi poprawne pod względem językowym, stylistycznym, ortograficznym i interpunkcyjnym.

OCENA CELUJĄCA:

Uczeń otrzymuje ocenę celującą, gdy opanował pełny zakres umiejętności i wiadomości przewidzianych przez program nauczania języka polskiego, ale proponuje oryginalne rozwiązania świadczące o zainteresowaniu przedmiotem. Ponadto:

- Czyta lektury spoza programu nauczania i krytycznie je ocenia;
- Rozwija swe zainteresowania i uzdolnienia przez samodoskonalenie;
- Swobodnie posługuje się wszystkimi formami wypowiedzi pisemnej przewidzianymi w programie nauczania oraz tworzy własne teksty, interesujące pod względem treści i stylu;
- Uczestniczy i osiąga sukcesy w konkursach, np. recytatorskim, ortograficznym, literackim (w szkole i poza nią).